

فصل اول (درس‌های ۱ و ۲)

ادبیات سال چهارم

لغت

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۱. در کدام گزینه، معنی همه‌ی واژه‌ها درست است؟
 ۱) مستور (پوشیده) - ادعیه (داروها) - بی‌روزی (درویش)
 ۲) شرحه (پاره‌ی گوشتی که از درازا بریده باشند) - معاصی (گناهان) - تریاق (پادزهر)
 ۳) دستور (راهنما) - دمساز (هم‌آیین) - نغیر (فریاد و زاری به آواز بلند)
 ۴) فراق (آسایش) - جذبہ (کشش) - حریف (همدم)

املا

۲. در عبارت «می‌بینم که طریق ضلالت گشاده و علم متروک و جهل مطلوب و دناعت مستولی و مروّت منزوی و راستی مهجور و متابعت هوا سنّت متبوع و حرص غالب و قناعت مغلوب و عالم غدار بدین معانی شادمان و به حصول این ابواب تازه و خندان.» چند غلط املائی یافت می‌شود؟
 (ازمایشی سنجش - ۹۰)

- ۱) یک   ۲) دو   ۳) سه   ۴) چهار

(سراسری تجربی - ۹۰)

۳. املائی چند کلمه در عبارات زیر، غلط است؟
 «بر تعذیب حیوان اقدام روا ندارند مگر جاهلان که علم اصحاب ضلالت از ادراک مصالح بر اطلاق قاصر است و حجاب جهل احراض سعادت را مانعی ظاهر، و نباید دانست که هر کرداری را پاداشی است که هر آینه به ارباب آن برسد و به تأخیری که در میان افتد مغرور نشاید بود. اگر چه در عاجل توقّی رود، عذاب آجل بی‌شبهت منتظر و مترسّد باشد.»

- ۱) یک   ۲) دو   ۳) سه   ۴) چهار

آرایه‌های ادبی

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۴. ترتیب ابیات از جهت داشتن آرایه‌های «استعاره - متناقض‌نما - تشبیه - جناس - مجاز» کدام است؟

- الف) ای جان جهان مکن به جای من / آن بد که نکرده‌ام به جای تو
 ب) شاد باش ای عشق خوش‌سودای ما / ای طیب جمله علت‌های ما
 ج) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 د) بشنوید ای دوستان این داستان / خود حقیقت نقد حال ماست آن
 و) آتش عشق است کاندلر نی فتاد / جوشش عشق است کاندلر می فتاد
- ۱) ب - و - ج - د - الف   ۲) ب - ج - و - د - الف   ۳) و - ج - ب - الف - د   ۴) و - ب - ج - د - الف

تاریخ ادبیات

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۳)

۵. کدام گزینه درست بیان شده است؟

- ۱) صحیفه‌ی سجّادیه، مجموعه‌ای از نیایش‌های امام سجاد (ع) و لبریز از آموزش‌های اخلاقی و اجتماعی است که جواد فاضل آن را به شیوه‌ی آزاد ترجمه کرده است.
 ۲) گرچه آغاز مثنوی مولانا با دیگر آثار نظم و نثر فارسی تفاوتی ندارد، اما روح نیایش و توجّه به حق در تار و پود آن نهفته است.
 ۳) درس «نی‌نامه» از دفتر دوم کتاب مثنوی معنوی، به تصحیح رینولد نیکلسون انتخاب شده است.
 ۴) در نی‌نامه، مراد از «نی» همه‌ی انسان‌ها هستند که خود را اسیر این جهان مادی می‌بینند و شکایت می‌کنند.

معنی و مفهوم

(سراسری خارج از کشور - ۸۷)

۶. بیت «زمانه گر یزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) بگفتم روز بی‌گاه است و ره بس دور، گفتا رو / به من بنگر به ره منگر که من ره را نوردیدم
 ۲) در غم ما روزها بی‌گاه شد / روزها با سوزها همراه شد
 ۳) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست / تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست
 ۴) طوفان نوح را به نظر در نیاورد / شور محبّتی که در آب و گل من است

(سراسری تجربی - ۸۸)

۷. متن زیر با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

«آن چه در این نی آوازی پدید می‌آورد، کشش انسان آگاه به سوی عالم معنا، به سوی پروردگار، به سوی کل و حقیقت هستی است و در حقیقت این نی عشق را پروردگار می‌نوازد و فریاد مولانا هنگامی از نی وجودش بر می‌خیزد که جذب‌هی حق بر او اثر می‌گذارد.»

- ۱) یار از پرده هویدا شد و یاران غافل / یوسفی هست دریغا که خریداری نیست
 ۲) ذره‌ی خاکم و در کوی توام جای خوش است / ترسم ای دوست که بادی ببرد ناگام
 ۳) شبنم از روشن دلی آینه‌ی خورشید شد / ای کم از شبنم، تو هم آینه‌ی را پرداز ده
 ۴) با بال شوق، ذره به خورشید می‌رسد / پرواز دل به سوی خدا می‌برد مرا

(سراسری ریاضی - ۹۲)

۸. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

۱. دل بی‌سوز کم گیرد نصیب از صحبت مردی / مس تابیده‌ای آور که گیرد در تو اکسیرم
۲. می ز رطل عشق خوردن کار هر بی‌طرف نیست / وحشی‌ای باید که بر لب گیرد این پیمان را
۳. ساقیا در قده باد چه پیمودی دوش / که حریفان همه در خواب گراند هنوز
۴. محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست

(سراسری ریاضی - ۹۰)

۹. مفهوم کدام بیت با توجه به آیهی «تَعَزَّ مِنْ تَشَاءٍ وَ تَذَلَّ مِنْ تَشَاءٍ» متفاوت است؟

۱. یکی را همی تاج شاهی دهد / یکی را به دریا به ماهی دهد
۲. یکی را که در بند بینی مخند / مبادا که روزی درافتی به بند
۳. یکی را ز ماهی رساند به ماه / یکی را ز مه اندر آرد به جاه
۴. یکی را دهد تاج و تخت بلند / یکی را کند خوار و زار و نژند

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۰. مفهوم کدام بیت از سایر ابیات دورتر است؟

۱. ای ذات تو ز آرایش اوهام و خرد دور / وی نعت تو ز اظهار هر به دیده عیانی
۲. بی‌لعل لب و وصف شکر می‌توان کرد / بی‌عکس رخت فهم قمر می‌توان کرد
۳. نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نکنجی / نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
۴. پرتو نور سראدقات (سراپرده‌ها) جلالش / از عظمت ماورای فکرت دانا

فصل دوم (درس ۳)

ادبیات سال چهارم

لغت

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۱. معنی چند واژه در برابر آن‌ها، نادرست است؟

- محضر (استشهادنامه) - هیون (اسب و شتر بزرگ) - مناعت (بلندنظری) - خوالیگر (آشپز) - مضایقت (کوتاهی) - قرایح (استعدادها) - آرمان (امید) - ملامتی (زشت) - درفش (پرچم) - خدیو (خدا)
۱. یک   ۲. دو   ۳. سه   ۴. چهار

املا

(آزمایشی سنجش - ۸۹)

۱۲. در کدام گروه کلمه غلط املایی یا نگارشی یافت نمی‌شود؟

۱. زهر و تریاق، ملامتی و مناهی، نابه‌کاران جور پیشه، خودکامگی و جوربیشگی
۲. ظلمات جهل و ضلال، قرایح و علایق، رقت و نازک‌دلی، منش خبیس
۳. پای تعدی و تجاوز، بیغوله و شاهراه، شقاوت و بی‌رحمی، سال‌خرد و گوژپشت
۴. عنایت یا جذبه‌ی حق، شرحه شرحه از فراق، صورت و قالب آثار، لُجَه‌ی بدنامی و بغض

تاریخ ادبیات

(سراسری ریاضی - ۸۴)

۱۳. کدام بیت، به رویدادی غیرطبیعی و بیرون از نظام عادت که با منطق و تجربه‌ی علمی‌سازگاری ندارد، اشاره می‌کند؟

۱. سوز دل من شعله زد از اشک دمامم / کس دید که آتش زند از آب زیانه
۲. در دام بلا دانه‌ی خال توام افکنند / ای بس که فند مرغ به دام از پی دانه
۳. تا غمزه‌ی مست تو کمان ساخت ز ابرو / شد تیر بلا را دل عشاق نشانه
۴. هرگز نرود بهر تماشا سوی صحرا / آن کس که تماشاگاه او هست به خانه

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۴. زمینه‌ی حماسی همه‌ی بیت‌ها به‌جز بیت گزینیه‌ی ... درست بیان شده است.

۱. چو از کوه آتش به هامون گذشت / خروشیدن آمد ز شهر و ز دشت (خرق عادت)
۲. کنون رزم سهراب و رستم شنو / دگرها شنیدستی این هم شنو (داستانی)
۳. شماریت با من بیاید گرفت / بدان تا جهان ماند اندر شگفت (قهرمانی)
۴. سواران لشکر، برانگیختند / همه دشت پیشش درم ریختند (ملّی)

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۵. در همه‌ی ابیات به‌استثنای بیت گزینیه‌ی ... به زمینه‌ی یک‌سانی از حماسه اشاره شده است.

۱. به سر بر نهاد افسر تازیان / بر ایشان ببخشود سود و زیان
۲. دو مار سیه از دو کتفش برست / غمی گشت و از هر سوئی چاره جست
۳. درخشیدن تیغ‌های بنفش / از آن سایه‌ی کاویانی درفش
۴. همی‌گفت کای پاک دادار هور / فزاینده‌ی دانش و فرّ و زور

معنی و مفهوم

(سراسری هنر - ۸۸)

۱۶. کدام گروه از ابیات، مفهومی مشترک دارند؟

- الف) منسوخ شد مرّوت و معدوم شد وفا / وز هر دو نام ماند چو سیمرخ و کیمیا
 ب) اگر هفت کشور به شاهی تو راست / چرا رنج و سختی همه بهر ماست
 ج) هنر خوار شد جادویی ارجمند / نهنان راستی، آشکارا گزند
 د) همه سوی دوزخ نهادید روی / سپر دید دل‌ها به گفتار اوی
 ه) گشته است بازگونه همه رسم‌های خلق / زین عالم نهره (فرومایه) و گردون بی‌وفا

۱. الف - ج - ه   ۲. الف - د - ه   ۳. ب - ج - د   ۴. ب - الف - ه

(سراسری هنر - ۸۹)

۱۷. بیت زیر بیانگر فرجام کار ..... به دست ..... است.

«به آرزو سراسر به دو نیم کرد / جهان را از او پاک بی‌بیم کرد»

۱. فریدون - ضحاک   ۲. ضحاک - فریدون   ۳. ضحاک - کاوه   ۴. جمشید - ضحاک

(سراسری تجربی - ۹۶)

۱۸. مفهوم ابیات دو گانه، در کدام گزینه یکسان نمی‌باشد؟

- ۱) از تو نپرسند درازی شب / آن کس داند که نخفته است دوش
- ۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
- ۳) حلقه‌ی دام گرفتاری دهن واکردن است / ماهی لب‌بسته را قلاب نتواند گرفت
- ۴) زبان درکش ای مرد بسیار دان / که فردا قلم نیست بر بی‌زبان
- ۵) شد جنگ و نظر آمد، شد زهر و شکر آمد / شد سنگ و گهر آمد، شد قفل و کلید آمد
- ۶) هنر خوار شد جادویی ارجمند / نهان راستی، آشکارا گزند
- ۷) گر کشد مهر رخت بر دل من تیغ رواست / هر بدی کز طرف دوست رسد جمله نکوست
- ۸) جام از دست دوست بود زهر و می یکی است / آن‌جا که وصل اوست چه محراب و چه کنشت [بخانه]

(آزمایشی سنجش - ۸۹)

۱۹. مصداق کلام سعدی «هر که دست از جان بشوید، هر چه در دل دارد بگوید» در همه‌ی ابیات به‌جز بیت ..... مشهود است.

- ۱) یکی بی‌زبان مرد آهنگرم / ز شاه آتش آید همی بر سرم
- ۲) اگر هفت کشور به شاهی تو راست / چرا رنج و سختی همه بهر ماست؟
- ۳) شماریت با من بیاید گرفت / بدان تا جهان ماند اندر شگفت
- ۴) بدو گفت مهتر به روی دژم / که بر گوی تا از که دیدی ستم

دستور زبان

(سراسری کلیه رشته‌ها - ۷۷)

۲۰. در مصراع اول بیت: «بدان بی بها ناسزاوار پوست / پدید آمد آوای دشمن ز دوست» چند صفت برای متمم آمده است؟

- ۱) یک
- ۲) دو
- ۳) سه
- ۴) چهار

فصل سوم - قسمت اول (درس‌های ۴، ۵، ۶ و ۷)

ادبیات سال چهارم

لغت

(سراسری تجربی - ۸۴)

۲۱. معنی صحیح کلمه‌های «تالم - توسنی - تفرج - ثقبه» به ترتیب کدام است؟

- ۱) دردمندی - سرکشی - گشادگی خاطر - رخنه
- ۲) استواری - آزدگی - پریشانی حواس - خدشه
- ۳) دمسازی - سستی - پراکندگی دل - سوراخ
- ۴) آرزومندی - عقب ماندگی - طلوع صبح - گودال

املا

۲۲. در متن «قومی دیگر سر از طیب طینت برآوردند و لباس هذل و هجو و خوشه‌ی فحش و غیبت از نهاد خویش برکشیدند و دنیا را با آن که جلوه‌ی حضرت جلت بود پشت پای زدند و عقبی را با آن که خلعت بقا داشت دست رد بر وی نهادند، از سورت دعوی در حقیقت معنی آویختند.» چند غلط املائی یافت می‌شود؟

(سراسری خارج از کشور - ۹۶)

- ۱) یک
- ۲) دو
- ۳) سه
- ۴) چهار

آرایه‌های ادبی

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۲۳. آرایه‌های همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزینه‌ی ... درست بیان شده است.

- ۱) ز شیرین گفتن و گفتار شیرین / شده هوش از سر فرهاد مسکین (حسن آمیزی، ایهام)
- ۲) چو از لعل لب شیرین خبر یافت / به سنگ خاره در گفתי گهر یافت (استعاره، تشبیه)
- ۳) نشست و لؤلؤ از نرگس همی ریخت / به آن آب، آتش از عالم برانگیخت (مجاز، تناقض)
- ۴) ز شیرین کاری شیرین دل بند / فروخواندم به گوشش نکته‌ای چند (جناس، کنایه)

تاریخ ادبیات

(سراسری هنر - ۹۶)

۲۴. کدام عبارت نادرست است؟

- ۱) برخی شعر غنایی را حاصل آرامش نسبی پس از جنگ‌های پی‌درپی می‌دانند.
- ۲) شرح رویدادها، سفرنامه‌ها، گزارش احوال شخصی از نوع نثر غنایی به شمار می‌آیند.
- ۳) غنا در اصطلاح به شعری که گزارشگر عواطف و احساسات شخصی شاعر باشد، گفته می‌شود.
- ۴) شاعرانی چون فخرالدین اسعد گرگانی و عتیقی به پیروی از نظام گنجوی به سرودن منظومه‌های عاشقانه پرداختند.

معنی و مفهوم

(سراسری ریاضی - ۹۰)

۲۵. بیت «در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم/ سرزنش‌ها گر کند خار مغیلان غم مخور» با کدام بیت ارتباط معنایی ندارد؟

- ۱) مناسب لب لعلت حدیث بایستی / جواب تلخ بدیع است از آن دهان ای دوست
- ۲) چرا و چون، نرسد بندگان مخلص را / رواست گر همه بد می‌کنی، بکن که نکوست
- ۳) سفر دراز نباشد به پای طالب دوست / که زنده‌ی ابد است آدمی که کشته‌ی اوست
- ۴) هر آن چه بر سر آزادگان رود زیباست / علی‌الخصوص که از دست یار زیباخوست

(سراسری تجربی - ۹۳)

۲۶. مفهوم بیت «بگفتا گر به سر یابیش خشنود؟/ بگفت از گردن این وام افکنم زود»، با کدام بیت تناسب ندارد؟

۱. بگفت این جفا بر من از دست اوست/ نه شرطی است نالیدن از دست دوست ۲. بگفتا مبر نام من پیش دوست/ که حیف است نام من آنجا که اوست
۳. بگفت ار خوری زخم چوگان اوی؟/ بگفتا به پایش در افتم چو گوئی ۴. بگفتا سرت گر ببرد به تیغ؟/ بگفت اینقدر نبود از وی دریغ

(سراسری زبان - ۹۳)

۲۷. مفهوم کلی کدام دو بیت، با همدیگر متفاوت است؟

۱. گر مرید راه عشقی فکر بدنامی مکن / شیخ صنعان خرقة رهن خانه‌ی خمار داشت
گر چه بدنامی است نزد عاقلان / ما نمی‌خواهیم ننگ و نام را
۲. دلی که عاشق و صابر بود مگر سنگ است / ز عشق تا به صبوری هزار فرسنگ است
صبر است مرا چاره‌ی هجران تو لیکن / چون صبر توان کرد که مقدر نمانده است
۳. مکن ملامت خواجه به عشق‌بازی و مستی / که بر کناری و دامن که حال غرقه ندانی
شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل / کجا دانند حال ما، سبکباران ساحل‌ها
۴. تمم بیوسد و خاکم به باد ریزه شود / هنوز مهر تو باشد در استخوان ای دوست
من از حکایت عشق تو بس کنم هیهات / مگر اجل که ببندد زبان گفتارم

(سراسری ریاضی - ۹۱)

۲۸. بیت «بیزارم از وفای تو، یک روز و یک زمان / مجموع اگر نشستم و خرسندم اگر شدم» با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

۱. اگر دانی که تا هستم نظر جز با تو بیوستم / پس آنچه بر من مسکین جفا کردن صوابستی
۲. ز وفا چشم نمی‌دارم چون می‌دانم / که وفاداری در شیوه‌ی خوبان عار است
۳. دلا بیزار شو از جان اگر جانان همی‌خواهی / که هر کو شمع جان جوید غم جانش نمی‌بینم
۴. مرا به علت بیگانگی از خویش مران / که دوستان وفادار بهتر از خویش‌اند

(سراسری تجربی - ۹۳)

۲۹. بیت: «تاکمی می‌صبح و شکر خواب بامداد/ هشیار گردان که گذشت اختیار عمر»، با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

۱. بس بی‌خبر است ز اندکی عمر / زان خنده‌ی غافلان زند صبح
۲. آب حیوان مطلب هم‌چو سکندر زنهار / عمر بر باد پی روزی ننهاده مده
۳. ای گل تو دوش داغ صبحی کشیده‌ای / ما آن شقایقیم که با داغ زاده‌ایم
۴. مانعش غلغل چنگ است و شکر خواب صبح / و نه گر بشنود آه سحرم باز آید

(سراسری هنر - ۹۳)

۳۰. بیت: «بی‌عمر زنده‌ام من و این بس عجب مدار / روز فراق را که نهد در شمار عمر»، با کدام بیت تناسب مفهومی دارد؟

۱. عمر نبود آنچه فارغ از تو نشستم / باقی عمر ایستاده‌ام به غرامت
۲. من عمر خویش را به صبوری گذاشتم / عمری دگر نباید تا صبر بر دهد
۳. برنگردم من از تو تا عمر است / آن ندانم که عمر برگردد
۴. سال‌ها خون خوردن و خامش نشستن سهل نیست / عمر اگر باشد فلک خواهد به فکر ما فتاد

فصل سوم - قسمت دوم (درس‌های ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۲)

ادبیات سال چهارم

لغت

(سراسری زبان - ۹۳)

۳۱. معنی چند واژه درست است؟

- (بارقه: جلوه) (اکسیر: هر چیز مفید و کمیاب) (فصاحت: رسایی) (پرده: ابزار موسیقی) (هلیدن: رها کردن) (درای: زنگ کاروان) (حضیض: پستی) (رجم: سنگ‌ریزه) (مجاور بودن: سازگار بودن) (پشت پای: سینه‌ی پای)
۱. پنج ۲. شش ۳. هفت ۴. هشت

املا

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۳۲. در کدام گزینه غلط املایی بیش‌تر است؟

۱. فجاج بشریت را می‌نگریستند و می‌خاستند از دل فقان و زاری برآوردند.
۲. به گفته‌ی حبیب بن مظاهر همه طالبان قرآن و سحرکوشان در عبادت بودند.
۳. ستارگان نیز مانند چراغ نیمه‌مرده‌ی شبانان در شب‌های طوفانی، خود را ترشده‌ی روشنایی می‌دیدند.
۴. اندوه انسان‌ها، شادی دژخیمان را تحدید می‌کند و میان خوارها و سنگلاخ‌های محیب فرو می‌برد.

آرایه‌های ادبی

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۳)

۳۳. در بیت «رخسار تو است لاله‌ی بی‌داغ این چمن / این لاله‌های باغ همه داغ دیده‌اند» کدام آرایه‌های ادبی به کار رفته است؟

۱. تشخیص، جناس، اسلوب معادله، تضاد ۲. حس آمیزی، تناسب، تشبیه، کنایه ۳. استعاره، مجاز، ایهام، تکرار ۴. حسن تعلیل، مراعات‌نظیر، تضاد، تشبیه

تاریخ ادبیات

(سراسری زبان - ۹۰)

۳۴. کدام عبارت از جنبه‌ی تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱ شعر سپید یا شعر منثور محصول دوره‌ی دوم عصر نیما و شکوفایی شیوه‌ی اوست.
- ۲ شعر پروین از برجسته‌ترین نمونه‌های ادبیات تعلیمی است و از حیث سرودن مناظره شاخص و ممتاز است.
- ۳ یکی از زیباترین نمونه‌های حسب حال‌نویسی کتاب شرح زندگانی من اثر عبدالله مستوفی در سه جلد است.
- ۴ ایرج میرزا شاعر معاصر، غزل قلب مادر را که ترجمه‌ای از یک شعر آلمانی است به شیوه‌ای هنرمندانه سروده است.

معنی و مفهوم

(سراسری ریاضی - ۹۲)

۳۵. بیت: «کسی کاو را تو لیلی کرده‌ای نام / نه آن لیلی است کز من برده آرام» با کدام بین قرابت مفهومی دارد؟

- ۱ نسبت روی تو با ماه فلک می‌کردم / چو بدیدم رخ زیبای تو چیز دگر است
- ۲ جان هر زنده‌دلی زنده به جانی دگر است / سخن اهل حقیقت ز زبانی دگر است
- ۳ راستی را ز لطافت چو روان می‌گردد / گویا سرو روان تو روانی دگر است
- ۴ در چمن هست بسی لاله‌ی سیراب، ولی / ترک مه روی من از خانه‌ی خانی دگر است

(سراسری ریاضی - ۹۳)

۳۶. مفهوم بیت: «برگ درختان سبز در نظر هوشیار / هر ورقش دفتری است معرفت کردگار» با کدام بیت متناسب است؟

- ۱ سرود عشق ز مرغان بوستان بشنو / جمال یار ز گل برگ سبز تابان شد
- ۲ بهار آمد و گلزار نور باران شد / چمن ز عشق رخ یار، لاله افشان شد
- ۳ ندا به ساقی سرمست گل عذار رسید / که طرف دشت جو رخسار سرخ مستان شد
- ۴ به غنچه گوی که از روی خویش پرده فکن / که مرغ دل ز فراق رخت پریشان شد

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۴)

۳۷. مفهوم مصراع اول بیت «سرود عشق ز مرغان بوستان بشنو / جمال یار ز گل برگ سبز، تابان شد» با کدام ابیات تناسب مفهومی دارد؟

- الف) کوه و دریا و درختان همه در تسبیح‌اند / نه همه مستمعی فهم کند این اسرار
- ب) ز بوستان تو عشق بلند می‌گویم / چو شبنم از گل روی تو دست می‌شویم
- ج) یک ذره مهر او به دل آسمان رسید / چون ذره رقص می‌کند اندر هوا هنوز
- د) در نمازند درختان و به تسبیح، طیور / در رکوع دست بنفشه که دوتا می‌آید
- و) اندر دل هر ذره تابان شده خورشیدی / در باطن هر قطره صد جوی روان ای جان
- ه) مرغان آرزو همه پرواز کرده‌اند / در صحن بوستان پر زاغی نمانده است
- ۱ الف، د   ۲ ج، ب   ۳ ه، و   ۴ ب، د

(سراسری زبان - ۸۸)

۳۸. مفهوم کدام بیت با ابیات دیگر متفاوت است؟

- ۱ به هر غمی که رسد از تو خاطر من شاد است / که بنده‌ی تو زبند کدورت آزاد است
- ۲ غم مخور ز آن که به یک حال نمانده است جهان / شادی آید ز بی غصه و خیر از بی شر
- ۳ به شادی دو جهانش نمی‌توان داد / غمی که از تو نصیب دل غمین من است
- ۴ غم تو را به نشاط جهان نخواهم داد / من این خریدی خود را به هیچ نفروشم

(سراسری خارج از کشور - ۹۰)

۳۹. مفهوم کلی همه‌ی ابیات، به استثنای بیت ... همراه با «هشدار و تحذیر» است.

- ۱ ز صاحب‌غرض تا سخن نشنوی / که گر کار بندی پشیمان شوی
- ۲ گر هنرمند از او باش جفایی بیند / تا دل خویش نیازارد و در هم نشود
- ۳ گفت تا داروغه را گویم در مسجد بخواب / گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست
- ۴ حقیر تا نشماری تو آب چشم فقیر / که قطره‌قطره‌ی باران چو با هم آمد جوست

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۴۰. مفهوم جمله‌ی مشهور «ان لم یکن لکم دین فکونوا احراراً فی دنیاکم» از امام حسین (ع) در کدام گزینه نیامده است؟

- ۱ گر نداری تو به دنیا دین حق / باش آزاد و رها تا وارهی
- ۲ چون سرو گذشتم ز ثمر تا شوم آزاد / صد سلسله از برگ نهادند به پایم
- ۳ جامه‌ی آزادگی چالاک باشد سرو را / جیب و دامن فارغ از خاشاک باشد سرو را
- ۴ در این گلشن نباید خار دامان هوس بودن / گلی آزادگی رنگ دگر دارد بچین خود را

فصل چهارم (درس‌های ۱۳ و ۱۴)

ادبیات سال چهارم

املا

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۴۱. در کدام گزینه غلط املائی وجود دارد؟

- ۱ شتر گفت: به دام صعوه، مرغابی نتوان گرفت که هر که حدیث پیش‌بینان نشنود، پشیمانی خورد.
- ۲ مدتی بر آن برآمد و یک روز قرعه بر ذغن آمد؛ یاران را گفت: اگر توقف کنی، حیثیت و وحوش را باز می‌گردانم.
- ۳ و اگر خار در چشم مستبد افتد و آن را خوار دارد و بر سر چشم بمالد، بی‌شبهت کور شود.
- ۴ این مجموع و تلفیقات نغز عجیب و وضع‌های نادر غریب که او را اتفاق افتاده است از آن ظاهرتر است.

تاریخ ادبیات

(سراسری انسانی - ۸۹)

۴۲. مجموعه آثار «قصص الانبیا، قصص العلماء، سیره‌ی رسول الله» به ترتیب از چه کسانی است؟

- ۱ سید جعفر شهیدی - تنکابنی - زریاب خوبی
- ۲ ابواسحاق نیشابوری - سید جعفر شهیدی - قاضی ابرقو
- ۳ قاضی ابرقو - ابواسحاق نیشابوری - تنکابنی
- ۴ ابواسحاق نیشابوری - تنکابنی - قاضی ابرقو

(سراسری خارج از کشور - ۹۳)

۴۳. محتوا و نویسنده‌ی همه‌ی آثار به استثنای ..... درست است.
 ۱) پله پله تا ملاقات خدا: شرح حال، عبدالحسین زرّین کوب
 ۲) از پاریز تا پاریس: حسب حال، باستانی پاریزی
 ۳) جامع التمثیل: امثال و حکم فارسی، حبله رودی
 ۴) سیر بی‌سلوک، عرفان، بهاء‌الدین خرمشاهی

معنی و مفهوم

(سراسری تجربی - ۹۱)

۴۴. مفهوم عرفانی واژه‌ی «کرامت» در همه‌ی ابیات به استثنای بیت ..... یکسان است.
 ۱) با خرابات‌نشینان ز کرامات ملاف / هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد
 ۲) کرامت کن درونی دردپرورد / دلی در وی برون درد و درون درد
 ۳) چندان که زدم لاف کرامات و مقامات / هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد
 ۴) چو بدین گهر رسیدی، رسدت که از کرامت / بنهی قدم چو موسی گذری ز هفت دریا

(سراسری خارج از کشور - ۹۲)

۴۵. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات تفاوت دارد؟
 ۱) باشد نشان پختگی افتادگی «کلیم» / آن میوه نارس است که بر دار مانده است
 ۲) بلندی از آن یافت کاو پست شد / در نیستی کوفت تا هست شد
 ۳) تواضع کند هوشمند گزین / نهد شاخ پرمیوه سر بر زمین
 ۴) جانا نکنی به من نظر تو / که افتاده‌ام از نظر، چه سازم؟

(سراسری زبان - ۸۷)

۴۶. عبارت «به قول مردمان خطّی پر وی فرو نتوان کشید» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟
 ۱) بداندیش مردم به‌جز بد ندید / بیفتاد و عاجزتر از خود ندید
 ۲) کسی قول دشمن نیارد به دوست / جز آن کس که در دشمنی یار اوست
 ۳) کنون تا یقینت نگردد گناه / به گفتار دشمن گزندش نخواه
 ۴) چون شد تو را یقین که بد و نیک ز ایزد است / بر کس گمان دوستی و دشمنی مبر

(آزاد انسانی عصر - ۹۰)

۴۷. در عبارت «شیخ باکو در مجلس شیخ ابوسعید بی‌خویشتن نشسته بود خواجه‌وار و پای به گرد کرده.» جمله‌ی آخر یعنی:
 ۱) با تواضع و فروتنی نگاه می‌کرد. / ۲) چهار زانو بحث را تعقیب می‌کرد.
 ۳) با نهایت گستاخی با او سخن می‌گفت. / ۴) با غرور و چهار زانو نشسته بود.

(آزمایشی سنجش - ۸۳)

۴۸. «دستار در گردن انداختن» در عبارت «دستار در گردن خویش انداخت و به‌نزد موسی (ع) آمد و گفت هر چند نگاه کردم، هیچ‌کس را بدتر از خود ندیدم» کنایه از چیست؟
 ۱) قیام به تهذیب نفس / ۲) توفیق در انجام عمل خیر
 ۳) اعلام آمادگی برای انجام کاری / ۴) اقرار به ناتوانی و پذیرفتن خطای احتمالی

(سراسری انسانی - ۹۱)

۴۹. مفهوم «به حرص از شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم / بیابان بود و تابستان و آب سرد و استسقا» با کدام بیت متناسب است؟
 ۱) برو ای زاهد و بر دردکشان خرده مگیر / که ندادند جز این تحفه به ما روز الست / ۲) من نخواهم کرد ترک لعل یار و جام می / زاهدان معذور داریم که اینم مذهب است
 ۳) خون خورده‌ام نه باده که زهرم نصیب باد / دور از لب تو چون می‌بی‌غش گرفته‌ام / ۴) در شب قدر از صبحی کرده‌ام عیبم مکن / سرخوش آمد یار و جامی برکنار طاق بود

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۵۰. همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... با عبارت زیر قرابت مفهومی دارند.
 «هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه‌ی ایمان وصل بود که خوب و بد را به‌عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت.»
 ۱) گر تاج می‌دهی، غرض ما قبول تو / ورنه تیغ می‌زنی، طلب ما رضای توست / ۲) ما قلم در سر کشیدیم اختیار خویش را / اختیار آن است کاو قسمت کند درویش را
 ۳) چو قسمت ازلی بی‌حضور ما کردند / گر اندکی نه به وفق رضاست، خرده مگیر / ۴) آن خدای است تعالی، ملک‌الملک قدیم / که تغیر نکند ملکیت جاودانش

فصل پنجم (درس‌های ۱۵، ۱۶ و ۱۷)

ادبیات سال چهارم

املا

(سراسری ریاضی با ادبی تغییر - ۹۱)

۵۱. املا‌ی واژه‌های همه‌ی گروه‌ها به استثنای ... تماماً درست است.
 ۱) حسن الظنّی مقبول، شجاع صدر صدیق، امضای طومار عشق، سروده و تصنیف
 ۲) در اثنای فراغت، تهدید شادی دژخیمان، در زیّ اهل صلاح
 ۳) ابویعقوب الاقطع، غالیه و عنبر، هتاک و هرج و مرج، اساس تزویر
 ۴) مبتدل و تصتعی، تلاًؤ قندیل زیبای پروین، شرحه شرحه از فراغ، واقعات غریب

آرایه‌های ادبی

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۵۲. آرایه در کدام گزینه صحیح نیامده است؟
 ۱) بس تجربه کردیم در این دیر مکافات / با دُردکشان هر که درافتاد برافتاد: جناس، استعاره
 ۲) دل که از ناوک مژگان تو در خون می‌گشت / باز مشتاق کمان‌خانه‌ی ابروی تو بود: تناسب، کنایه
 ۳) من از رنگ صلاح آن دم به خون دل بشستم دست / که چشم باده‌پیمایش صلا بر هوشیاران زد: حس آمیزی
 ۴) طوطی‌ای را به خیال شکری دل‌خوش بود / ناگهش سیل فنا نقش امل باطل کرد: تشبیه، تشخیص

تاریخ ادبیات

۵۳. جاهای خالی عبارت «شعرهای تعلیمی در قدیم بیش‌تر شامل سروده‌های ..... و مذهبی و ..... بوده است. ولی بعد از انقلاب مشروطیت، اشعاری با درون‌مایه‌های ..... ، اجتماعی و ..... نیز در ردیف اشعار تعلیمی قرار گرفته‌اند.» را کلمه‌های کدام گزینه به‌ترتیب کامل می‌کند؟
 ۱) سیاسی - جامعه‌شناسی - فلسفی - عرفانی / ۲) روان‌شناسی - سیاسی - علمی - فلسفی / ۳) اخلاقی - عرفانی - سیاسی - روان‌شناسی / ۴) سیاسی - جامعه‌شناسی - اخلاقی - عرفانی

معنی و مفهوم

(سراسری انسانی - ۸۸)

۵۴. کدام دو بیت، با یک‌دیگر تناسب مفهومی دارند؟
 الف) گوش آن کس نوشد اسرار جلال / کاو چو سوسن ده زبان افتاد و لال
 ب) گوش اگر گوش تو و ناله اگر ناله‌ی من / آنچه البتّه به جایی نرسد فریاد است
 ج) بیدل گمان مبر که نصیحت کند قبول / من گوش استماع ندارم لمن تقول
 د) نباید سخن گفت ناساخته / نشاید بریدن نینداخته
 هـ) تأمل کنان در خطا و صواب / به از ژازخایان حاضر جواب
 و) کمال است در نفس انسان، سخن / تو خود را به گفتار، ناقص مکن

۱ - ب - ج

۲ - ج - و

۳ - ه - ب

۴ - ب - الف

- ۵۵.** مفهوم کلی کدام گزینه با بیت «اگر پای در دامن آری چو کوه / سرت ز آسمان بگذرد در شکوه» متناسب نیست؟
 (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
- ۱) هر چند چون صدف ز گهر سینهام پُرس / توان به تیغ ساختن از هم جدا لبم
 ۲) چون سر فکرت به جیب و پای در دامن کشند / بی‌نیاز از تاج و تخت پادشاهی می‌شوند
 ۳) عزلت‌گزین که آب به این سهل قیمتی / در دامن صدف چو کشد پا، گهر شود
 ۴) آبرو در گره گوشه‌ی عزلت بسته است / یوسف از چه چو برآید ز بها می‌افتد
- ۵۶.** بیت «از آن مرد دانا دهان دوخته است / که بیند که شمع از زبان سوخته است»، با همهی ابیات به‌جز بیت ..... تناسب مفهومی دارد.
 (سراسری خارج از کشور - ۹۳)
- ۱) به قدر عقل هر کس گوی با وی / اگر اهلی مده دیوانه را می
 ۲) ننگهبان سرت گشته است اسرار / اگر سر بایدت سر را نگه‌دار
 ۳) سرت را از زبان بیم هلاک است / وز او در سر خرد اندیشناک است
 ۴) زبان در بسته بهتر، سر نهفته / نمائد سر چو شد اسرار گفته
- ۵۷.** مفهوم عبارت «نقل است که روزی شبلی را گفت: یا بابکر، دست بر نه که ما قصد کاری عظیم کردیم و سرگشته‌ی کاری شده‌ایم؛ چنان کاری که خود را کشتن در پیش داریم»، با کدام بیت تناسب ندارد؟
 (سراسری هنر - ۹۳)
- ۱) عجب از کشته نباشد به در خیمه‌ی دوست / عجب از زنده که چون جان به در آورد سلیم
 ۲) به هر سلاح که خون مرا بخواهی ریخت / حلال کردم الا به تیغ بیزاری
 ۳) دل چو ذوق بی‌خودی را یافت خصم تن شود / بر زمین ساکن نگردد طفل چون دامن شناخت
 ۴) گرت جان در قدم ریزم هنوزت عذر می‌خواهم / که از من خدمتی ناید چنین لایق که بسندی
- ۵۸.** مفهوم عبارات «نقل است که درویشی در آن میان از او پرسید که «عشق چیست؟» گفت: «امروز بینی و فردا و پس‌فردا». آن روزش بکشتند و دیگر روز بسوختند و سوم روزش به باد بردانند: یعنی، عشق این است»، با کدام بیت تناسب دارد؟
 (کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)
- ۱) عشق را جان دگر باید از آنک / یا چنین جان عشق نتوان باختن
 ۲) آتشم در جان گرفت از عود خلوت سوختن / توبه‌کارم توبه‌کار از عشق پنهان سوختن
 ۳) کار عشاق است جان در عشق جانان باختن / عشق جانان در حقیقت نیست جز جان باختن
 ۴) می‌سزد مغلوب بودن لیک غیرت غالب است / عشق می‌خواهد ببازم لیک نتوان باختن
- ۵۹.** مفهوم کدام بیت با عبارت «اگر مقبول بود به ردّ خلق مردود نگردد و اگر مردود بود به قبول خلق مقبول نگردد»، از ابوالقاسم قشیری در حقّ حلاج تناسب ندارد؟
 (سراسری خارج از کشور - ۹۲)
- ۱) کسی را که قهر تو در سر فکند / به پامردی کس نگیرد بلند
 ۲) سری کز تو گردد بلندی‌گرای / به افکندن کس نیفتد ز پای
 ۳) یکی را ز گردون دهد بارگاه / یکی را ز کیوان درآرد به چاه
 ۴) کسی را که یزدان نگاه‌دار شد / چه شد گر بر دیگری خوار شد
- ۶۰.** بیت: «گفت: نزدیک است والی را سرای آن‌جا شویم / گفت: والی از کجا در خانه‌ی خمار نیست» با کدام گزینه تناسب معنایی دارد؟
 (آزمایشی سنجش - ۸۳)
- ۱) در وجه معاش تو براتی که نوشتند / تغییر نیابد که ز دیوان‌الست است
 ۲) بیشی مطلب زان که درست است یقینم / کان خانه که این نقش نگارید شکسته‌است
 ۳) با محتسب عیب مگویند که او نیز / پیوسته جو ما در طلب عیش مدام است
 ۴) آن‌کس که جوینی و گلیمیش به دست است / گر زین دو فزون می‌طلبید آزرست است

فصل ششم (درس‌های ۱۸، ۱۹ و ۲۰)

ادبیات سال چهارم

لغت

- ۶۱.** معنی واژه‌های «مواجه، چوک، پس‌افکند، معجز، شرزه» به‌ترتیب، در کدام گزینه آمده است؟
 (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
- ۱) روبه‌رو شونده، مرغ حق، میراث، روسری، خشمگین
 ۲) مورد توجه، قورباغه، ارث، چارقد، ژبان
 ۳) توجیه کردن کاری، شباویز، پس‌افت، آتش‌دان، زورمند
 ۴) رودررو، پاکریم، پس‌افت، سریند، خشمناک
- ۶۲.** کدام ابیات آرایه‌ی تشخیص یافت می‌شود؟
 (آزمایشی سنجش - ۹۱)
- الف) تو را زکنگره‌ی عرش می‌زنند صغیر / ندانمت که در این دامگه چه افتاده است
 ب) ای دل من تو را بشارت باد / که تو را من به دوست خواهم داد
 ج) تا مرا عشق تو تعلیم سخن گفتن کرد / خلق را ورد زبان مدحت و تحسین من است
 د) نثار روی تو هر برگ گل که در چمن است / فدای قد تو هر سرو بن که بر لب جوست
 ه) صبا ز حال دل تنگ ما چه شرح دهد / که چون شکنج ورق‌های غنچه تو بر توست
- ۱) ب، ج، ه
 ۲) ب، ج، د، ه
 ۳) ج، ه، الف
 ۴) الف، ب، د، ه
- ۶۳.** در همهی عبارات‌ها به‌استثای عبارت ..... آرایه‌های «تشبیه و پارادوکس» هر دو وجود دارد.
 (سراسری خارج از کشور - ۹۲)
- ۱) صدای سایش بال‌های خیال تنها سخنی است که سکوت ابدی کویر را نشان می‌دهد.
 ۲) کویر انتهایی زمین است پایان سرزمین حیات است در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم.
 ۳) شب کویر این موجود زیبا و آسمانی شبی است که از بامداد آغاز می‌شود، شب کویر به وصف نمی‌آید.
 ۴) آن باغ بر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.

تاریخ ادبیات

۶۴. متن «توصیفات ... وصف‌هایی است که محصول گره‌خوردگی حواس ظاهری با احساسات انسانی است. ولی توصیفات ... توصیف‌هایی هستند که بر تشبیه و مقایسه بنا نهاده شده‌اند. توصیفات ... توصیف‌هایی هستند که گوینده به شرح جزئیات وقایع یا مناظر و اشخاص می‌پردازد، بی آن که در آن دخل و تصرفی کند. در سرودن اشعار وصفی... در تصویرنگاری شاعر و پیدایی صور خیال او نقش مهمی دارند.» به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟
۱. تخیلی - نمادین - واقعی - محسوسات   ۲. نمادین - تخیلی - واقعی - احساسات   ۳. واقعی - نمادین - تخیلی - محسوسات   ۴. تخیلی - نمادین - واقعی - احساسات

معنی و مفهوم

۶۵. مفهوم کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟
۱. آمد بهار خرم و آمد رسول یار / مستیم و عاشقیم و خماریم و بی‌قرار
۲. گویی قیامت است که بر کرد سر ز خاک / پوسیدگان بهمن و دی، مردگان بار
۳. سوسن کافور بوی، گلبن گوهر فروش / زمی ز اردبیهشت گشته بهشت برین
۴. عدلیب آید برون از گلستان و لاله‌زار / زاغ گیرد مسکن اندر لاله‌زار و گلستان
۶۶. مفهوم مقابل بیت «افسرده مباش اگر نه سنگی / رهوارتر آی اگر نه لنگی» کدام است؟
۱. تو قلب فسرده‌ی زمینی / از درد ورم نموده یک چند
۲. خامش منشین سخن همی‌گوی / افسرده مباش خوش همی‌خند
۳. شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند
۴. ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند
۶۷. با توجه به ابیات زیر منظور از قسمت‌های مشخص شده، به ترتیب در کدام گزینه درست بیان شده است؟

(الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند

(ب) ای مشت زمین بر آسمان شو / بر وی بنواز ضربتی چند

(ج) تا درد و ورم فرو نشیند / کافور بر آن ضمام کردند

(د) شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند

(ه) پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته‌جان، شو یکی پند

۱. شاعر - زمین - برآمدگی کوه - سفیدی کوه - دماوند - آرزوهای درونی - کوه دماوند
۲. کوه دماوند - آسمان - قلّه‌ی کوه - برف - مردم ایران - نفرت - کوه دماوند
۳. کوه دماوند - آسمان - برآمدگی کوه - برف - دماوند - خشم و غضب - شاعر
۴. شاعر - آسمان - قلّه‌ی کوه - سفیدی کوه - دماوند - خشم و نفرت - شاعر

۶۸. مفهوم بیت «تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند» با کدام بیت، تناسب بیش‌تری دارد؟
۱. آزاد شوی و بر خروشی / مانده‌ی دیو جسته از بند
۲. در سوسن و سرو بین که معلوم کنی / کازاده زبان دراز و کوته‌دست است
۳. به سرو گفت کسی میوه‌ای نمی‌آری / جواب داد که آزادگان تهی‌دستانند
۴. آزادگی گزین که نیزد به نزد خلق / ملک جهان به دیدن روی جهانیان

۶۹. عبارت «انسان‌های خوب از این زندان خاکی و زندگی رنج و بند و شکنجه‌گاه و درد، با دست‌های مهربان مرگ نجات می‌یابند.» با مفهوم کدام بیت متناسب است؟

۱. مرگ را هم سنگ با هجران میدان ای دل که من / بارها سنجیده‌ام مردن یکی، هجران صد است

۲. دشمن بر آب دیده‌ی من رحمت آورد / رحمت ز دشمنان چه بود؟ غایت عذاب

۳. رحم در عالم اگر هست اجل دارد و بس / کاین همه طایر روح از قفس آزاد کند

۴. بر من که گرفتار توأم رحم مفرمای / رحم است بر آن کس که گرفتار نباشد

۷۰. از عبارت «در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم و از آن است که ماوراء الطبیعه را - که همواره فلسفه از آن سخن می‌گویند و مذهب بدان می‌خوانند - در کویر به چشم می‌توان دید.» کدام مفهوم دریافت نمی‌شود؟

۱. مذهب، مردم را دعوت می‌کند به این که ماوراء الطبیعه را باور کنند.

۲. مهتاب کویر، دیگر نه بارش وحی، تابش الهام، که نوری بدلی بود.

۳. باور داشتن یا نداشتن به ماوراء الطبیعه از مباحث مهم فلسفه است.

۴. تماشای آن باغ پر از گل‌های رنگین شعر و خیال و پر از قدس و چهره‌های پر از ماوراء درونم را پر از خدا می‌کرد.

فصل هفتم (درس‌های ۲۱ و ۲۲)

ادبیات سال چهارم

لغت

۷۱. معنی درست همه‌ی واژه‌های «آماج، پشتواره، آخته، خلخال، معرکه» به ترتیب در کدام گزینه، ذکر شده است؟
۱. هجوم، خمیده پشت، برآورده، نام شهری، حقه‌بازی
۲. نشانه، بار سنگین، زخمی، پای آورنجن، هنگامه
۳. حمله، کوله‌بار، حلقه‌ای فلزی که زنان به میج یا می‌اندازند، نیام شمشیر، میدان جنگ
۴. هدف، کوله‌بار، بیرون کشیده، پای آورنجن، رزمگاه

املا

۷۲. در کدام عبارت غلط املایی یافت می‌شود؟
۱. آن غفاری که بر اولیای خود رایت نصرت آشکار کرد و آن قهاری که بر اعدای خود آیت نعمت پیدا کرد.
۲. وحی فرستاد بدان سر سرور و مقدم موجودات و سلاله‌ی طهارت و کان فتوت، سردقتر برگزیدگان.
۳. باز جماعتی که بوی اخلاص به مشام ایشان رسیده بود، نفس را قهر کردند تا به هوای ابد برسد و فردوس اعلی مأوای ایشان گردد.
۴. از کاس مودت شراب الفت چشیده و قلم روح این رقم بر لوح روزگار ایشان زده، آن را که خواهم بردارم و آن را که خواهم فروگرام.

آرایه‌های ادبی

۷۳. آرایه‌ی کدام بیت با کلام گوته «هیچ کلامی را دوبار در قافیه نیاوردم مگر آن که با ظاهری یکسان معنایی جدا داشته باشد.» مرتبط است؟ **(آزمایشی سنجش - ۹۱)**
۱. غمت در نهمان‌خانه‌ی دل نشیند / به نازی که لیلی به محمل نشیند
  ۲. تا داد باغ را سمن و گل به نو نوا / بلبل همی سراپد بر گل به نو نوا
  ۳. یار یار است اگر یار وفادار بود / یار چون نیست وفادار کجا یار بود
  ۴. ندانم از سر و پایت کدام خوب‌تر است / چه جای فرق که زیبا ز فرق تا قدمی

تاریخ ادبیات

۷۴. کدام گزینه غلط است؟ **(سراسری زبان - ۹۳)**
۱. ترجمه از زبان‌های اروپایی - به ویژه زبان فرانسه - با تأسیس دارالفنون همزاد است. تا این عصر، کتب درسی در ایران بسیار کم‌باب و بلکه نایاب بود.
  ۲. ترجمه، ابزاری برای نقل فرهنگ و اندیشه از زبانی به زبان دیگر است و مطلوب‌ترین شکل این انتقال آن است که هیچ بخشی از «صورت و معنی» از میان نرود.
  ۳. ترجمه‌ی ناصرالملک از «اتلوی» ویلیام شکسپیر و ترجمه‌ی ذکاءالملک فروغی از «گفتار در روش به کار بردن خرد» اثر دکارت از ترجمه‌های موفق اواخر عهد قاجار است.
  ۴. پیش از اسلام، به ویژه در دوره‌ی سامانیان کتاب‌های بسیاری از زبان سانسکریت و زبان‌های دیگر ترجمه شد که متن پهلوی آن‌ها، متأستفانه از دست رفته است.

معنی و مفهوم

۷۵. مفهوم عبارت «ای مردان بکوشید یا جامه‌ی زنان بپوشید» با همه‌ی ابیات به‌جز بیت گزینده‌ی ... قرابت دارد. **(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)**
۱. یا برو هم‌چون زنان رنگی و بویی پیش گیر / یا چو مردان اندر آی و گوی در میدان فکن
  ۲. زهره‌ی مردان نداری چون زنان در خانه باش / ور به میدان می‌روی از تیرباران برنگرد
  ۳. گر چه وصالش نه به کوشش دهند / هر قدر ای دل که توانی بکوش
  ۴. گر بیاید مرد باری خیز و در میدان بمیر / مرگ در میدان به از مرگی که اندر بستر است
۷۶. مفهوم مقابل عبارت «همانگی این مردم در باطل خویش و پراکندگی شما در حقّ خود، دل را می‌میراند.» کدام است؟ **(آزمایشی سنجش - ۸۴)**
۱. مدارا و همراهی شما با اهل کفر، امید به صلح را بیش‌تر می‌کند.
  ۲. اهل کفر، هدف‌مند عمل می‌کند و شما غم و اندوه مرا بیش‌تر می‌کنند.
  ۳. اتحاد مؤمنین، تفرقه‌ی مخالفان، مایه‌ی امیدواری است.
  ۴. تفرقه‌ی اهل حق و اتحاد اهل باطل، باعث یأس و دلنگی است.

۷۷. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟ **(سراسری زبان - ۹۳)**
۱. سرّ سودای تو در سینه بماندی پنهان / چشم تر دامن اگر فاش نکردی رازم
  ۲. چهره‌ی خورشید پنهان است در زنگار من / می‌زند صیقل به چشم بسته روشنگر مرا
  ۳. نخواستم که بگویم حدیث عشق و چه حاجت / که آب دیده‌ی سرخ‌م بگفت و چهره‌ی زردم
  ۴. چه حاجت است به اظهار عشق پیش تو ما را / که اشک گوید و رخسار زرد و رنگ پریده

۷۸. بیت: «گر عشق من از پرده عیان شد عجیبی نیست / پوشیدن این آتش سوزنده محال است.» با کدام عبارت ارتباط مفهومی ندارد؟ **(سراسری زبان - ۸۸)**
۱. چه چیز را دشوار پنهان می‌توان داشت؟ آتش را که در روز دودش از راز نماند خبر می‌دهد و در شب شعله‌اش پرده‌ری می‌کند.
  ۲. عشق چون آتش است که پنهان نمی‌ماند؛ زیرا هر چه عاشق در رازپوشی بکوشد، باز نگاه دو دیده‌اش از سرّ ضمیر خبر می‌دهد.
  ۳. هم‌چنان که جرقه‌ای برای آتش زدن و سوختن شهر امپراتوران کافی است، از گفته‌ی شورانگیز تو چنان آتشی بر دلم نشسته که سراپای مرا در تب و تاب افکنده است.
  ۴. شاعر که خود دل در بند سخن خویش دارد، ناچار جهانی را شیفته‌ی آن می‌خواهد. لاجرم آن قدر برای کسانش می‌خواند و تکرار می‌کند تا همه آن را بشنوند و در خاطر نگاه دارند.

۷۹. در کدام گزینه عبارت بیان شده با مفهوم بیت تناسب ندارد؟ **(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)**
۱. همه جا نغمه‌های آسمانی تو رفیق راه و تسلی‌بخش دل ماست: سرود مجلس است اکنون فلک به رقص آرد / که شعر حافظ شیرین سخن ترانه‌ی تو است
  ۲. در دل سخن شورانگیز تو گاه موجی از پس موج دگر می‌زاید: بنده سخن تازه کرد وان چه کهن داشت شست / کان همه خرمهره بود وین همه درّ نمین
  ۳. از گفته‌ی شورانگیز تو چنان آتشی بر دلم نشسته که سراپای مرا در تب و تاب افکنده است: خدا را ای رقیب امشب زمانی دیده بر هم نه / که من با لعل خاموشش نهانی صد سخن دارم
  ۴. تو آن کشتی‌ای که مغرورانه باد در بادبان افکنده است تا پای بر سر امواج نهد و من آن تخته پاره‌ام که بی‌خودانه سیلی‌خور اقیانوسم: پای ما لنگ است و منزل بس دراز / دست ما کوتاه و خرما بر نخیل

۸۰. عبارت «شمال و غرب و جنوب پریشان و آشفته‌اند، تاج‌ها در هم می‌شکنند و امپراتوری‌ها به خویش می‌لرزند.» با مفهوم همه گزینه‌ها به‌جز گزینده‌ی ..... تناسب دارد. **(آزمایشی سنجش - ۸۳)**
۱. شهره‌ی شهر مشو تا نهم سر در کوه / شور شیرین منما تا کنی فراهم
  ۲. جز آفسون و افسانه نبود جهان / که بستند چشم خشایارها
  ۳. تکیه بر اختر شب‌گرد مکن کاین عیار / تاج کاووس ربود و کمر کیخسرو
  ۴. کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار / که من پیمودم این صحرا نه بهرام است و نه گوش

فصل هشتم (درس‌های ۲۳، ۲۴ و ۲۵)

ادبیات سال چهارم

املا

۸۱. در متن زیر چند غلط املائی یافت می‌شود؟ **(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)**
- «دستور در آن وقت که پادشاه را صورت غضب چنان در خط برده بود که جز سر بر خط فرمان نهادن هیچ روی ندید در اندیشه شد؛ زیرا در عرصه‌ی آوردهای حول بارها مغلوب غدر ناجوان‌مردان شده بود. پس فرستاده را گفت اگر تو روی از موافقت سلطان نگردانی، تو را پای مزدی دهم که هیچ عیاری زیر این تاق لاجوردی، نفاست و بهای آن را نسنجد.»

۴ یک

۳ چهار

۲ سه

۱ دو

آرایه‌های ادبی

(سراسری تجربی - ۹۳)

۸۲. «مشبّه» در کدام گزینه، ذکر نشده است؟

۱. قهوه‌خانه گرم و روشن بود هم‌چون شرم
۲. چوب دستی منتشا مانند در دستش
۳. گرد بر گردش به کردار صدف برگرد مروارید/ پای تا سر گوش
۴. چاه چوان زرفی و پهنش، بی‌شرمیش ناباور/ و غم‌انگیز و شگفت‌آور

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۴)

۸۳. ترتیب درست ابیات به دلیل دارا بودن آرایه‌های «ایهام، استعاره، جناس تام، تشبیه، حس آمیزی» کدام است؟

- الف) در مسجد و میخانه خیالت اگر آید / محراب و کمانچه ز دو ابروی تو سازم
  - ب) صنما با غم عشق تو چه تدبیر کنم / تا به کی در غم تو ناله‌ی شبگیر کنم
  - ج) خواهی که سخت و سست جهان بر تو بگذرد / بگذر ز عهد سست و سخن‌های سخت خویش
  - د) دوش چون در شکن طره‌ی شب چین دادند / مزده‌ی آمدن آن صنم چین دادند
- و) ز گریه مردم چشمم ننشسته در خون است / ببین که در طلبت حال مردمان چون است
۱. د، و، ج، الف، ب
  ۲. و، ب، الف، ج، د
  ۳. و، ب، د، الف، ج
  ۴. الف، ج، ب، و، د

تاریخ ادبیات

(سراسری هنر - ۸۸)

۸۴. کدام عبارت مبین «دوره‌ی سوم» عصر شعر نیما است؟

۱. این دوره را باید دوره‌ی درخشش نیما و جدال بر سر کهنه و نو دانست.
۲. زبان شعر بارورتر و شفاف‌تر و فضای شعر با مسائل اجتماعی همراه‌تر و پیوسته‌تر است.
۳. این دوره، دوره‌ی تأخیر شعر نیما بر دیگران و شکوفایی شیوه‌ی او و انتشار نشریه‌های ادبی هم‌چون روزگار نو و مجله‌سخن است.
۴. شعر نوی تغزلی گسترش یافت و زبان رمزگونه و ادبیات اجتماعی و حماسی که چندان خوشایند رژیم سلطنت نبود، رواج پیدا کرد.

معنی و مفهوم

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۴)

۸۵. مفهوم برداشت‌شده از هر گزینه به‌جز گزینه‌ی ... درست است.

۱. این گلیم تیره‌بختی‌هاست / خیس خون داغ سهراب و سیاوش‌ها / روکش تابوت تختی‌هاست: این شعر قصه‌ی تیره‌روزی‌ها و یادآور مظلومیت بی‌گناهان است.
۲. شعر نیست / هیچ - هم‌چون پوچ - عالی نیست: این شعر سخن بی‌محتوای به ظاهر آراسته نیست.
۳. بی‌عیار و شعر محض خوب و خالی نیست: این شعر محکی برای شناخت اشعار خوب و سنجیده است.
۴. آن‌که هرگز - چون کلید گنج مروارید - گم نمی‌شد از لبش لبخند / طعمه‌ی دام و دهان خوان هشتم بود: رستم که همواره متبسم بود، در چاهی که نتیجه‌ی دسیسه‌ی نابردار بود، اسیر شد.

(سراسری زبان - ۸۳)

۸۶. مفهوم بیت «چه چشم پاسخ است از این دریجه‌های بستانه / برو که هیچ کس ندا به گوش کر نمی‌زند» از کدام گزینه برمی‌آید؟

۱. می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب‌تاب
۲. در جگر لیکن خاری / از ره این سفرم می‌شکند
۳. دست‌ها می‌سایم / تا دری بگشایم / بر عبث می‌پایم / که به در کس آید
۴. نگران با من استاده سحر / صبح می‌خواهد از من / کز مبارک دم او آورم این قوم به جان باخته را بلکه خیر

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)

۸۷. مفهوم عبارت مشخص‌شده در شعر زیر با کدام گزینه تناسب بیش‌تری دارد؟

- «دست‌ها می‌سایم / تا دری بگشایم / بر عبث می‌پایم / که به در کس آید»
۱. بر بساطی که بساطی نیست
  ۲. داروگ کی می‌رسد باران
  ۳. نه سایه دارم و نه بر بیفکنندم و سزاست
  ۴. نشستام در انتظار این غبار بی‌سوار

(سراسری خارج از کشور - ۹۱)

۸۸. مفهوم سروده‌ی «چشم‌ها را باید شست، جور دیگر باید دید» از کدام بیت دریافت می‌شود؟

۱. ز کجیبی اگر قشبی به چشمت زشت می‌آید/ تو وقتی راست‌بین باشی که بینی زشت را زیبا
۲. تو چشم عبرت بگشای و گوش عقل بمال / که از تصرف تقدیر عاجز است ادراک
۳. ورق دیده‌ی یعقوب همین مضمون داشت / که شود صبح طرب چشم‌سفید آخر کار
۴. هر چند که دل را غم عشق آیین است / چشم است که آفت دل مسکین است

(سراسری تجربی - ۸۹)

۸۹. مفهوم منظومه‌ی «من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سرگل دسته‌ی سرو / من نمازم را پی تکبیرة الاحرام علف می‌خوانم» از کدام بیت دریافت نمی‌شود؟

۱. بنفشه در رکوع آمد چو سنبل در خشوع آمد / چو نرگس چشمکش می‌زد که وقت اعتبار آمد
۲. به بلبل گفت گل بنگر به سوی سوسن اخضر / که گرچه صد زبان دارد صبور و رازدار آمد
۳. درختان بین که چون مستان همه گنجند و سرجنیان/ صبا برخواند افسونی که گلشن بی‌قرار آمد
۴. چنار آورد رو در رز که ای ساجد قیامی کن / جوابش داد کین سجده مرا بی‌اختیار آمد

(سراسری خارج از کشور - ۹۳)

۹۰. منظومه‌ی زیر با همة ابیات به استثنای بیت ..... قرابت مفهومی دارد؟

- «من نمی‌دانم / که چرا می‌گویند، اسب حیوان نجیبی است، کیوتر زیباست / و چرا در قفس هیچ کسی کر کس نیست / گل شبدر چه کم از لاله‌ی قرمز دارد؟»
۱. در چشم پاک‌بین نبود رسم امتیاز/ در آفتاب سایه‌ی شاه و گدا یکی است
  ۲. در این بساط به تمکین خود مشو مغرور/ که پیش سیل فنا، کوه و کاه هر دو یکی است
  ۳. خرد را دیدن به چشم کم نشان احوالی [دوبینی] است/ پیش ارباب بصیرت قطره و دریا یکی است
  ۴. ز اختلاف ظرف، گوناگون نماید رنگ می/ و در نه در میخانه‌ی وحدت می حمرا [سرخ] یکی است

فصل نهم (درس‌های ۲۶ و ۲۷)

ادبیات سال چهارم

لغت

۹۱. معنای چند واژه نادرست است؟
 بدیع (تازه)، فرام (قاب عینک)، تعلیمی (عصای سبکی که به دست گیرند)، دشت (دست‌لاف)، شامورتی (حَقّه‌ی مخصوصی که حَقّه‌بازان با آن عملیات محیّرالعقول انجام دهند)، قلا کردن (سرکشی کردن)، شیخ (سیاهی‌ای که از دور به نظر می‌رسد)، بر و بر (به‌تندی)، اُرسی (ایوان)، یغور (درشت)
 ۱ یک ۲ دو ۳ سه ۴ چهار
۹۲. کدام گزینه معنی همه‌ی واژگان «درست» است؟
 ۱ (اکسیر: هر چیز مفید و کم‌یاب)، (بهل: خرده گرفتن)، (زندیق: دهری)، (یکایک: ناگهان)، (اجابت: بر آوردن)
 ۲ (ضعیه: زمین و آب و درخت)، (بی‌روزی: درویش)، (دهش: انصاف)، (قلا کردن: مضطرب شدن)، (سو: دید)
 ۳ (صعوه: پرندای کوچک به اندازه‌ی گنجشک)، (شمار گرفتن: حساب پس دادن)، (صحبت: هم‌نشینی)، (مُقر: اقرارکننده)، (قصّه: مآوقع)
 ۴ (دخمه: گورستان زردشتیان)، (معمر: تعمیر شده)، (پای‌مردی: میانجی‌گری)، (تراویدن: چکیدن)، (رعب: ترس)
۹۳. معنی مقابل چند واژه درست نیست؟ (غرس: درخت نشانیدن) (پویه: ناله و زاری کردن) (خیل: گروه اسبان) (حمیت: مردانگی) (شقاوت: پستی) (لجّه: میانه‌ی آب دریا) (مَحَن: آزمایش‌ها) (دنائت: بی‌رحمی) (شایبه: شک) (استسقا: آب دادن)
 ۱ یک ۲ دو ۳ سه ۴ چهار

املا

۹۴. در متن زیر چند غلط املایی یافت می‌شود؟
 «موری ضعیف در زیر درختی وطن ساخته و از بحر چند روزه مقام و مسکنی پرداخته. بلبل در پرواز آمده و نغمات دل‌فریب در ساز آورده، مور به جمع نفقات لیل و نهار مشغول گشته و هزار دستان در چمن باغ به آواز خویش غره شده، باد صبا در میان غمزدی می‌کرد. چون موسم خزان در آمد خار جای گل بگرفت و زاغ در مقام بلبل نزل کرد. از کله‌ی ابر در می‌ریخت و از غریبل (غربال) هوا کافور می‌بیخت.»
 ۱ یک ۲ دو ۳ سه ۴ چهار

تاریخ ادبیات

۹۵. نویسندگان آثار «سیرالملوک - عقل سرخ - آواز پر جبرئیل - چهارمقاله» به ترتیب کدام‌اند؟
 ۱ سهروردی - عطار نیشابوری - سهروردی - خواجه نظام‌الملک
 ۲ سهروردی - سهروردی - خواجه نظام‌الملک
 ۳ خواجه نظام‌الملک - سهروردی - احمد عروضی - سمرقندی
 ۴ خواجه نظام‌الملک - سهروردی - سهروردی - عطار نیشابوری - احمد عروضی - سمرقندی
۹۶. کدام دو کتاب، از نظر نثر و شیوه‌ی نویسنده‌ی قصّه‌ها، در یک رده قرار می‌گیرند؟
 ۱ کلیله و دمنه، قابوس‌نامه
 ۲ گلستان سعدی، مقامات حمیدی
 ۳ عقل سرخ، جامع التمثیل
 ۴ چهار مقاله‌ی عروضی، تاریخ بیهقی
۹۷. قصّه‌های «امثال و حکم - تعلیم و تربیت - مفاهیم عرفانی و فلسفی - مملکت‌داری - افسانه‌های تمثیلی» به ترتیب در کدام گزینه صحیح آمده است؟
 ۱ جامع‌التمثیل - چهارمقاله - جوامع‌الحکایات - مقامات حمیدی - کلیله و دمنه
 ۲ گلستان سعدی - تاریخ بیهقی - مقامات حمیدی - سیرالملوک - منطق‌الطیبر
 ۳ جامع‌التمثیل - قابوس‌نامه - عقل سرخ - سیاست‌نامه - کلیله و دمنه
 ۴ جوامع‌الحکایات - هزار و یک‌شب - تاریخ بیهقی - سیرالملوک - عقل سرخ
۹۸. کدام گزینه صحیح است؟
 ۱ محدّثین منوّر کتاب «اسرارالتوحید» را در احوال جدّ خود، ابوسعید ابوالخیر در سه جلد نوشته است.
 ۲ «کنف المحجوب» اثر جلابی هجویری غزنوی از جمله معتبرترین و قدیم‌ترین کتاب‌های منظوم فارسی در تصوّف است.
 ۳ تذکرة الاولیاء یکی از چندین اثر منثور عطار است که در آن شرح حال ۷۲ تن از عارفان آمده است.
 ۴ «عقل سرخ» اثر سهروردی در برگرفته‌ی قصّه‌هایی در شرح مفاهیم عرفانی، فلسفی و دینی بر وجه نمادین است.

معنی و مفهوم

۹۹. مفهوم عبارت «پدرم دریا دل بود، در لاتی کار شاهان را می‌کرد» با کدام بیت ارتباط معنایی دارد؟
 ۱ آن‌چه دی کاشته‌ای می‌کنی امروز درو / طمع خوشه‌ی گندم مکن از دانه‌ی جو ۲ در کوی می‌کشان نبود راه بخل را / این‌جا ز دست خشک سبو آب می‌چکد
 ۳ چشم بی‌شرم تو سیری را نمی‌داند که چیست / در تلاش رزق تا حرص مگس باشد تو را ۴ رسم دهش ز همت اهل جهان مخواه / طفلند و دستشان به دهن آشناتر است

۱۰۰. عبارت «الهی! به حرمت آن نام که تو خوانی و به حرمت آن صفت که تو چنانی، دریاب که تو می‌توانی.» با کدام بیت، تناسب معنایی دارد؟

(سراسری انسانی ۸۸)

۱. منت خدای را که شب دیر پای غم / افتاد با دم سحر این نیز بگذرد
 ۲. ای کورساز خلق به فریاد من برس / زان پیش تر که کار من از کار بگذرد
 ۳. بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغان شما نیز بگذرد
 ۴. تشویش خاطر است ولی شکر، چون نکرد / ایزد قضا جز این قدر، این نیز بگذرد

فصل اول (درس‌های ۱، ۲ و ۳)

ادبیات سال سوم

لغت

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۰۱. از بین واژه‌های زیر، چند واژه صحیح معنی شده است؟
 «رواق (اندرونی‌خانه) - طاسک (آویز طلا و نقره‌ی زینتی) - سدره (میوه‌ای در آسمان هفتم) - قبه (عمارت گنبدی شکل) - مقیم (قیام‌کننده) - طاق (دیوار اتاق) - طره (پیشانی)»

۱. یک   ۲. دو   ۳. سه   ۴. چهار

املا

(سراسری زبان - ۹۳)

۱۰۲. در متن زیر، املاي کدام کلمه درست نیست؟
 «ملک فرمود: مانع خشم و حایل سیاست آن بود که صدق اخلاص و مناصحت تو می‌شناختم و می‌دانستم که بر تو در این محاوره، گرامتی نیست، چه می‌خواستی که قرار عظیمت ما در تقدیم و تأخیر آن غرض بشناسی و قدم در کار نهی. بدین حزم، خرد و دهای تو آزموده‌تر گشت و اعتماد بر نیک بندگی و طاعت تو بیفزود.»

۱. حزم   ۲. حایل   ۳. عظیمت   ۴. غرامت

آرایه‌های ادبی

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۰۳. آرایه‌های مقابل همه‌ی ابیات به‌استثنای گزینه‌ی ... درست است.

۱. که گفتت برو دست رستم ببند؟ / نیندد مرا دست چرخ بلند (اغراق - استعاره)
 ۲. دل زنده از کشته بریان شود / سر از آشنابیش گریان شود (تضاد - جناس)
 ۳. دلت پیش کزای بیالده همی / روانت ز دیوان بیالده همی (تشخیص - مجاز)
 ۴. همه‌ساله بخت تو پیروز باد / شبان سیه بر تو چون روز باد (تشبیه - جناس)

تاریخ ادبیات

۱۰۴. در نثر ... انواع سجع‌ها، مترادفات، تشبیهات، استعارات و توصیفات شاعرانه به‌صورت طبیعی و با رعایت اعتدال به‌کار می‌رود. کتاب‌های ... و ... نمونه‌های برجسته‌ی این نوع نثر به حساب می‌آیند.

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱. مصنوع و متکلف - قابوس‌نامه - سیاست‌نامه
 ۲. مسجع و فنی - گلستان - کلیله و دمنه
 ۳. مصنوع و متکلف - تاریخ جهانگشا - مرزبان‌نامه
 ۴. مسجع و فنی - مناجات‌های خواجه عبدالله - تاریخ بلعمی

معنی و مفهوم

(سراسری تجربی - ۹۳)

۱۰۵. مفهوم عبارت «اوصافان حلیه‌ی جمالش به تحیر منسوب که ما عَرَفاکَ حَقَّ مَعْرِفَتکَ» با کدام بیت تناسب دارد؟

۱. مردی غریق گشته‌ی بحر تحیرم / رندی غریب مانده به کوی قلندرم
 ۲. تو در چاه تحیر مانده و ز بهر خلاص تو / خیال او رسن در دست بر بالای چاه اینک
 ۳. ز ماه خانگی آن را که دیده روشن نیست / جلای دیده ز گلگشت ماهتاب خوش است
 ۴. وصل خورشید به شب پره‌ی اعمی [تابینا] نرسد / که در آن آینه صاحب‌نظران حیرانند

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۱ و ۹۲)

۱۰۶. مفهوم کدام گزینه آشکارا به آیه‌ی «لَقَمْرُکَ اَنْهَم لَفی سَکْرَتِهِمْ یَعْمَهُونَ» اشاره دارد؟

۱. بر سر این چرخ گردان جاه او بینی نشان / بر نهاد عرض یزدان نام او بینی رقم
 ۲. آفتاب کل مخلوقات، آن کز بهر جاه / یاد کرد ایزد به جان او به قرآن در قسم
 ۳. تا بیان شرع و دینش را خداوند جهان / یاد کرد اندر کلام خود نه افزون و نه کم
 ۴. از جلال و جاه و اقبالش خدای ذوالجلال / نام او پیش از ازل با نام خود کرده رقم

(سراسری ریاضی - ۹۰)

۱۰۷. مفاهیم «تحذیر، تهدید، آزادی و تعهد» به ترتیب از کدام بیت‌ها فهمیده می‌شود؟

- الف) بکوبمت زین گونه امروز یال / کزین پس نبیند تو را زنده زال
 ب) بترس از جهاندار یزدان پاک / خرد را مکن با دل اندر مفاک
 ج) که گفتت برو دست رستم ببند / نیندد مرا دست چرخ بلند
 د) نهادند پیمان دو جنگی که کس / نباشد بر آن جنگ فریادرس
 ۱. الف، ج، د   ۲. ج، ب، د، الف   ۳. ب، ج، الف، د   ۴. د، ج، ب، الف

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۲)

۱۰۸. در همه‌ی گزینه‌ها به‌جز گزینه‌ی ... آرمان‌گوینده بر «تاج و تخت» ترجیح داده شده است.

۱. مبادا چنین هرگز آیین من / سزا نیست این کار در دین من / که ایرانیان را به کشتن دهم / خود اندر جهان تاج بر سر نهم
 ۲. سلیح و سپاه و درم پیش توست / نژندی به جان بداندیش توست / چه باید مرا بی تو گنج و سپاه / همان گنج و تخت و سپاه و کلاه
 ۳. از آن پس که من تاج بر سر نهم / جهان را به دست تو اندر نهم / به نزدیک دادار باشد گناه / نه شرم آیدم نیز، از روی شاه
 ۴. بدانی که من سر ز فرمان شاه / نتابم نه از بهر تخت و کلاه / بدو یابم اندر جهان خوب و زشت / بدویست دوزخ، بدو هم بهشت

۱۰۹. با توجه به داستان کمال‌الملک، نوع زبان و لحن «تدین» که نشانگر شخصیت اوست، در بیت کدام گزینه، دیده می‌شود؟
- (کانون فرهنگی آموزش - ۹۳)
۱. به فدای شورت ای عشق چنان بیر ز هوشم / که به دفتر جنون هم نتوان نوشت ما را
  ۲. آشتی کردم با دوست پس از جنگ دراز / هم بدان شرط که دیگر نکند با من ناز
  ۳. نه کرسی فلک نهد اندیشه زیر پای / تا بوسه بر رکاب قزل‌ارسلان دهد
  ۴. گلبن حسنت نه خود شد دلفروز / ما دم همت بر او بگماشتیم

دستور

۱۱۰. در کدام بیت جابه‌جایی ضمیر صورت نگرفته است؟
- (آزمایشی سنجش - ۹۰)
۱. همچنانک ناخن‌رنگین گواهی می‌دهد/بر سرانگشتان که در خون عزیزان داشتی
  ۲. تا تو برگشتی نیامد هیچ خلقم در نظر / کز خیالت شحنه‌ای بر ناظم بگماشتی
  ۳. دوستان دشمن گرفتن هرگزت عادت نبود/جز در این نوبت که دشمن دوست می‌پنداشتی
  ۴. خاطرم نگذاشتت یک ساعت که بدمهری کنم / گرچه دانستم که پاک از خاطرم بگذاشتی

فصل‌های دوم و سوم (درس‌های ۴، ۵، ۶ و ۷)

ادبیات سال سوم

لغت

۱۱۱. معنی واژه‌های «سجایا - تضریب - زعارت - جبری» به ترتیب کدام است؟
- (سراسری ریاضی - ۸۸)
۱. شمایل - دشمنی - بدخوبی - یهودی
  ۲. خوی‌ها - دو به هم زنی - بزهرکاری - آبی رنگ
  ۳. صورت - فتنه انگیزی - تندمزاجی - کبود رنگ
  ۴. اخلاق نیک - فتنه انگیزی - تند مزاجی - کبود رنگ

املا

۱۱۲. در متن «آن را که برگزینیم، دست ایشان به گنج نعمت و حکمت رسد و در بحر دُرّ ثمین و نعم ما غرق شود و با لطف قرین و با رفق همنشین شود. آن را که خواهیم برادریم و آن را که خواهیم فرو گذاریم، ایشان بر مقتضی و موجب رای نفس در دام کام گام نهد و وذر و وبال را حمل نماید، این مفلسان در عقب آن مخلصان می‌دوند، بل به فردوس اعلیٰ مأوا گیرند.» املاي کدام واژه غلط است؟
- (سراسری ریاضی - ۹۶)
۱. مفلسان
  ۲. مأوا
  ۳. ثمین
  ۴. وذر

تاریخ ادبیات

۱۱۳. در کدام بیت کلمه‌ای را می‌توان یافت که با نام یکی از کتاب‌های «داستایوسکی» شباهت لفظی دارد؟
- (سراسری هنر - ۸۵)
۱. چون کس امروز نداند که سرآرد یا نه / ابله است آن که چو زاهد غم فردا دارد
  ۲. تو پسند دل صاحب‌نظرانی ورنه / مادر دهر به هر گوشه پسرها دارد
  ۳. تو در آینه نظر داری و زین بی‌خبری / که به دیدار تو آینه نظرها دارد
  ۴. غافل از حال جگر سوخته‌ی خویش مباح / که در آتشکده‌ی سینه شررها دارد

۱۱۴. نویسندگان «گور و گهواره، زن زیادی، شوهر آهوخانم، آرزوهای بزرگ» به ترتیب خالق آثار ... نیز هستند.
- (کانون فرهنگی آموزش - ۹۶)
۱. عزاداران بیل، مدیر مدرسه، چشم‌هایش، دون کیشوت
  ۲. چوب به دست‌های وِزِزِیل، غرب‌زدگی، بوته‌زار، جنگ و صلح
  ۳. مادر، پنج داستان، کلیدر، دیوید کاپرفیلد
  ۴. توپ، نون و القلم، شادکامان دره‌ی قره‌سو، داستان دو شهر

۱۱۵. .... در جنوب مسکو به دنیا آمد و پس از ۸۲ سال زندگی در همان روستای محلّ تولدش چشم از جهان فروبست. از جمله نویسندگان متعهدی است که تیره روزی جامعه‌اش را بررسی کرده است. از مهم‌ترین آثار وی می‌توان ..... و ..... را نام برد.
- (آزمایشی سنجش - ۹۰)
۱. داستایوسکی، ابله، خانه‌ی اموات
  ۲. چارلز دیکنز، آرزوهای بزرگ و دیوید کاپرفیلد
  ۳. لئون تولستوی، آن‌کارنینا و رستخیز
  ۴. لئون تولستوی، جنگ و صلح، برادران کارامازوف

۱۱۶. کدام گزینه نادرست بیان شده است؟
- (کانون فرهنگی آموزش - ۹۱)
۱. موضوع اصلی کتاب تاریخ بیهقی، تاریخ سلطنت مسعود پسر محمود غزنوی است.
  ۲. تاریخ بیهقی با گذشت هشت قرن، هنوز تازگی خود را حفظ کرده و از دیگر آثار تاریخی ممتاز است.
  ۳. مسئولیت‌پذیری در نگارش محتوای کتاب و ذکر جزئیات وقایع از ویژگی‌های نویسندگی ابوالفضل بیهقی است.
  ۴. بیهقی تاریخ صفاریان و سامانیان و دوره‌ی غزنویان پیش از مسعود را نیز به کتاب خود افزوده است.

معنی و مفهوم

۱۱۷. بیت: «امیدوار بود آدمی به خیر کسان / مرا به خیر تو امید نیست، شرمرسان»، با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟
- (سراسری تجربی - ۹۳)
۱. گلم ز دست به در برد روزگار مخالف / امید هست که خارم ز پای هم به در آید
  ۲. چون بد و نیک جهان یکسر به حکم خالق است / پس به مخلوق ار خرد داری مباح امیدوار
  ۳. خار تا کی لاله‌ای در باغ امیدم نشان / زخم تا کی مرهمی بر جان درد آگین من
  ۴. رافت یاران نباشی آفت ایشان مشو / سیرت حق چون نباشی صورت باطل مباح

۱۱۸. هدف از به جای آوردن تدابیر زیر با توجه به داستان قاضی بست بیهقی، چه بوده است؟
- (سراسری ریاضی - ۸۶)
- «یافتن خانه تاریک کرده و پرده‌های کتان آویخته و تر کرده و امیر را یافتن آن‌جا بر زبر تخت نشسته، پیراهن توزی، مخنقه در گردن، عقدی همه کافور و بوالعلاي طبیب آن‌جا زیر تخت نشسته دیدم.»
۱. تخفیف میزان تب و اعتدال دمای بدن امیر
  ۲. آماده کردن امیر جهت جراحی و شکافتن جراحی
  ۳. مساعد کردن محیط برای اقدام به زخم‌بندی
  ۴. کاهش خشم امیر و ایجاد مکانی مناسب جهت آرامش روانی وی

کانون فرهنگی آموزش - ۹۲

۱۱۹. از متن زیر، کدام گزینه برداشت نمی‌شود؟
 «اصلاح گفت، باید ولش کنیم توی چاه. خاک‌ها را از سر چاه برداشتند. اصلاح سنگی انداخت توی چاه. مردها همه گوش دادند. بعد بلند شدند رفتند سراغ لاشه و گفتند باید عقلامونو بریزیم رو هم.»

- ۱ از خود بیگانگی
 ۲ آزمایش عمق و ژرفای چاه مورد نظر
 ۳ مشورت و هم فکری مردم در کار
 ۴ آزمایش آب داشتن یا نداشتن چاه مزبور

سراسری خارج از کشور - ۹۲

۱۲۰. مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات متفاوت است؟

- ۱ درباب کون که نعمت هست به دست / کاین دولت و ملک می‌رود دست به دست
 ۲ مشو غافل ز حال خاکساران در توانایی / به ساحل بازگشتی هست در هر جلوه دریا را
 ۳ طاعت اگر اصل همه شکرهاست / عمر سر هر شرف و نعمت است
 ۴ دایم گل این بستان شاداب نمی‌ماند / درباب ضعیفان را در وقت توانایی

فصل‌های چهارم و پنجم (درس‌های ۸، ۹، ۱۰ و ۱۱)

ادبیات سال سوم

آرایه‌های ادبی

سراسری هنر - ۹۲

۱۲۱. در کدام بیت، جناس تام به کار نرفته است؟

- ۱ نیک خواها، در آتشم بگذار / وین نصیحت مکن که بگذارش
 ۲ مگر می‌بینی که در را و دام / نینداخت جز حرص خوردن به دام
 ۳ سعدی که داد وصف همه نیکوان بداد / عاجز بماند در تو زبان فصاحتش
 ۴ درد بی‌عشقی ز جانم برده طاقت، ورنه من / داشتم آرام تا آرام جانی داشتم

۱۲۲. آرایه‌های موجود در بیت: «اگر از سینه‌ی مور ضعیفی پرده‌برداری / هزاران کوه غم بر دل از آن موی کمر دارد» در کدام گزینه تماماً درست است؟

سراسری هنر - ۹۲

- ۱ ایهام، کنایه، مجاز، جناس، تلمیح
 ۲ کنایه، اغراق، مجاز، جناس، تشبیه
 ۳ تناقض، تشبیه، مجاز، اغراق، اسلوب معادله
 ۴ کنایه، اغراق، تناقض، تشبیه، مجاز

آزمایشی سلجش - ۸۹

۱۲۳. آرایه‌های ادبی بیت زیر کدامند؟

- «دوش آگهی ز یار سفر کرده سفر کرده داد باد / من نیز دل به باد دهم هر چه باد، باد»
 ۱ تشبیه، تکرار، جناس ناقص، نغمه‌ی حروف
 ۲ تشبیه، تکرار، جناس ناقص، نغمه‌ی حروف
 ۳ تکرار، کنایه، اسلوب معادله، نغمه‌ی حروف
 ۴ استعاره، کنایه، جناس تام، جناس ناقص

تاریخ ادبیات

آزمایشی سلجش - ۸۴

۱۲۴. پدیدآورندگان «بامداد اسلام، برزیگران دشت خون، در انتظار شاعر، فجر اسلام» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- ۱ عبدالحسین زرین کوب، قیصرامین پور، فاطمه‌راکعی، دکتر زرین کوب
 ۲ عبدالحسین زرین کوب، پرویز خرسند، علی مؤذنی، میناق امیرفجر
 ۳ سلمان هراتی، مهرداد اوستا، علی مؤذنی، اسلامی‌ندوشن
 ۴ اسلامی‌ندوشن، جلال‌آل احمد، اخوان ثالث، نصرالله مردانی

۱۲۵. «..... بزرگ‌ترین شاعر درام‌نویس انگلستان است. وی کار خود را با بازی‌گری و نمایش‌نامه‌نویسی آغاز کرد. موضوع بسیاری از نمایش‌نامه‌هایش را از تاریخ ..... گرفته است. سبک او به مکتب ..... تعلق دارد. از آثار وی به ..... می‌توان اشاره کرد.»

سراسری ریاضی - ۹۰

- ۱ ویلیام شکسپیر - روم باستان - کلاسیسم - هملت - ائلو
 ۲ ویلیام شکسپیر - روم باستان - رئالیسم - لیرشاه - مکبث
 ۳ داستایوسکی - روسیه - سوررئالیسم - خانه‌ی اموات - ابله
 ۴ لئون تولستوی - روسیه - کلاسیسم - دون کیشوت - آناکارنیا

معنی و مفهوم

سراسری ریاضی - ۹۲

۱۲۶. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱ تا نظر می‌کنی از پیش نظر خواهم رفت / گر نرفتم ز درت شام، سحر خواهم رفت
 ۲ به حق مهر و وفای که میان من و توست / که نه مهر از تو بریدم نه به کس پیوستم

کانون فرهنگی آموزش - ۹۱

۱۲۷. کدام گزینه با بیت «با ساریان بگویند احوال آب چشم / تا بر شتر نبندد محمل به روز باران» قرابت مفهومی دارد؟

- ۱ به آب زر این نکته باید نوشت / شتریان درود آن‌چه خربنده کشت
 ۲ در مزرع بختم اثر نشو و نما نیست / از گریه‌ی من آب اگر هست هوا نیست
 ۳ لبم چو یاد کند ذوق خاکبوس درت را / ز شوق مردم چشم من آب در دهن دارد
 ۴ گرفته تا ره بغداد ماه نوسفرم / هزار دجله به یک دم گذشت از نظرم

کانون فرهنگی آموزش - ۹۲

۱۲۸. درون‌مایه‌ی داستان «سه پرسش» در کدام گزینه دیده می‌شود؟

- ۱ گر بد و نیکیم تو از ما مگیر / ما همه چنگیم و دل ما چو تار
 ۲ با بدان نیکي ندارد حاصلی غیر از بدی / گر به خود بد نیستی با غیر نیکویی مکن
 ۳ بد و نیک مردم چو می‌گذرند / همان به که نامت به نیکي برند
 ۴ نیکي و بدی در گهر خلق سرشته‌ست / از نامه نخوانند مگر آن‌چه نوشته‌ست

سراسری زبان - ۹۲

۱۲۹. مفهوم رباعی «جامی است که عقل آفرین می‌زندش / صد بوسه ز مهر بر جبین می‌زندش

این کوزه‌گر دهر چنین جام لطیف / می‌سازد و باز بر زمین می‌زندش»

با همه‌ی بخش‌های منظومه‌ی «شکسپیر» به‌استثنای ..... تناسب دارد.

- ۱ ولادت که روزگاری از گوهر نور بود به سوی بلوغ می‌خزد.
 ۲ آری زمان فرّه جوانی را می‌بزمرد و گوهرهای نادر طبیعت را در کام می‌کشد.
 ۳ دقیقه‌ها به یک‌دیگر جای می‌سپارند و در کشاکشی پیاپی از هم پیشی می‌جویند.
 ۴ آن‌گاه که تاج بر سرش نهادند، خسوف‌های کزخیم شکوهش را به ستیز برمی‌خیزند.

۱۳۰. کدام گزینه با شعر «خدا به انسان می گوید: / شفایت می دهم / از این رو که آسیب می رسانم / دوست دارم / از این رو که مکافات می کنم» از «تاگور» تناسب مفهومی بیش تری دارد؟

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۶)

- ۱) خوابان در آزمون ما صد جفا کنند / با ما به اعتماد وفا تا چه ها کنند
 ۲) دل صید لاغری است که صیادپیشگان / صد بارش آورند به دام و رها کنند
 ۳) خنده زان، کرشمه کنان، دست افکنان / با این و آن روند و تغافل به ما کنند
 ۴) آن ها که دل دهند چو میلی (نام شاعر) به دلبران / خود را به صد هزار بلا مبتلا کنند

فصل نهم (درس های ۱۲ و ۱۳)

ادبیات سال سوم

املا

۱۳۱. در عبارت «پادشاه زاده ای را که علامات اقبال و عمارات دولت در افعال وی واضح است و در عمارت دستی چون ابرنیشان مبارک دارد و کاردان وافر حزم، کامل خرد و صایب رای باشد باید قدر داند و شکر آن به سزاتر بگذارند.» چند غلط املایی هست؟

(سراسری زبان - ۹۶)

- ۱) یک
 ۲) دو
 ۳) سه
 ۴) چهار

آرایه های ادبی

۱۳۲. در کدام بیت، هر سه آرایه «استعاره، تضاد و حس آمیزی» وجود دارد؟

(سراسری زبان - ۸۳)

- ۱) منم چون شاخ تشنه در بهاران / تویی هم چون هوای ابر و باران
 ۲) گفتم ای سرو سهی بنشین که بنشیند بلا / گفت بنشینم ولیکن نه بلا، بالاست این
 ۳) سخن که نیست در او استعاره نیست ملاحظت / نمک ندارد شعری که استعاره ندارد
 ۴) با من به سلام خشک، ای دوست زبان تر کن / تا از مزه هر ساعت لعل ترت افشانم

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۶)

۱۳۳. یک یا هر دو آرایه ی مقابل کدام بیت، درست نیست؟

- ۱) ساقیا بده جامی زان شراب روحانی / تا دمی بر آسایم زین حجاب ظلمانی (استعاره، مراعات نظیر)
 ۲) دین و دل به یک دیدن باختم و خرسندیم / در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی (تشخیص، تشبیه)
 ۳) خانه ی دل ما را از کرم عمارت کن / پیش از آن که این خانه رو نهد به ویرانی (تناقض، استعاره)
 ۴) ما سیه گلیمان را جز بلا نمی شاید / بر دل بهایی نه، هر بلا که بتوانی (ایهام، کنایه)

تاریخ ادبیات

۱۳۴. متن «از داستان های قدیم فارسی و منسوب به دوره ی اشکانیان است. در قرن پنجم این داستان به خواش خواجه عمید ابوالفتح مظفر نیشابوری، حاکم اصفهان به نظم کشیده شد. سبک آن ساده، روان و به دور از مغلط گویی است.» شرح کدام کتاب است؟

(سراسری ریاضی - ۸۷)

- ۱) مقامات الطیور
 ۲) خسرو و شیرین
 ۳) ویس و رامین
 ۴) سلمان و ایسال

معنی و مفهوم

۱۳۵. ویژگی شاعرانه ی باد صبا در همه ی ابیات به استثنای ..... مشترک است.

(سراسری زبان - ۹۱)

- ۱) ای صبا سوختگان بر سرره منتظرند / گر از آن یار سفر کرده پیامی داری
 ۲) صبا به لطف بگو آن غزال رعنا را / که سر به کوه و بیابان تو داده ای ما را
 ۳) هر صبح و شام قافله ای از دعای خیر / در صحبت شمال و صبا می فرستم
 ۴) من و باد صبا نالان دو سرگردان بی حاصل / من از افسون چشمت مست و او از تاب گیسویت

(کانون فرهنگی آموزش - ۹۶)

۱۳۶. مفهوم دو بیت کدام گزینه یکسان نیست؟

- ۱) اگر یک روز با دلبر خوری نوش / کنی تیمار صد ساله فراموش / عتاب یار پری چهره عاشقانه بکش / که یک کرشمه تلافی صد جفا بکند
 ۲) منم چون شاخ تشنه در بهاران / تویی هم چون هوای ابر و باران / تویی دریای پر آب ایستاده / منم چون ماهی از پا افتاده
 ۳) نسوزد جان من یکبارہ در تاب / که آمیخت زنده گه گه بر او آب / مرا امید وصال تو زنده می دارد / و گرنه هر دم از هجر توست بیم هلاک
 ۴) تو را در دل درخت مهربانی / به چه ماند؟ به گلزار خزانی / گه مهربانی چو خرّم بهاری / گه خشم و کین هم چو باد خزانی

(آزمایشی سنجش - ۹۰)

۱۳۷. از کدام بیت «مفهوم» ضرب المثل «از دل برود هر آن که از دیده برفت» دریافت نمی شود؟

- ۱) همه مهری ز نادیدن بکاهد / اگر دیده نبیند دل نخواهد
 ۲) ز دست دیده و دل هر دو فریاد / که هر چه دیده ببند دل کند یاد
 ۳) مانده ی آینه و آیند این قوم / تا در نظری در دلشان جا داری
 ۴) بسا عشقا که نادیدن زوده است / چنان کز اصل گویی خود نبود است

(سراسری ریاضی - ۸۶)

۱۳۸. مفهوم اصلی «غمزه ی غمازه» و «لعل لب» در دو بیت زیر کدام است؟

«آب چه دانست که او گوهر گوینده شود / خاک چه دانست که او غمزه ی غمازه شود

روی کسی سرخ نشد بی مدد لعل لب / بی تو اگر سرخ بود، از اثر غمازه شود»

- ۱) نشان دهنده ی اسرار و رموز الهی - عنایت معشوق
 ۲) کسی که با چشم و ابرو اشاره کند - زیبایی های معشوق
 ۳) آن که بدخواهی و سخن چینی کند - لب گلگون
 ۴) افشا کننده ی صفات پست انسانی - صفات پاک الهی

(سراسری هنر - ۹۳)

۱۳۹. مفهوم بیت «روی کسی سرخ نشد، بی مدد لعل لب / بی تو اگر سرخ بود از اثر غمازه شود»، با کدام بیت تناسب دارد؟

- ۱) خنگ چو گانی چرخت رام شد در زیر زین / شهسوارا چو به میدان آمدی گویی بزن
 ۲) می شکفتم ز طرب زان که چو گل بر لب جوی / بر سرم سایه ی آن سرو سهی بالا بود
 ۳) با من به سلام خشک ای دوست زبان تر کن / تا از مزه هر ساعت لعل ترت افشانم
 ۴) ترک دست و پای کوشش کن که در میدان لاف / با همه بی دست و پای گوی از چوگان گذشت

۱۴۰. مفهوم بیت «اگر بی یاد او بویی است رنگی است / و گر بی نام او نامی است ننگی است» با کدام بیت زیر تناسب بیش‌تری دارد؟ (کانون فرهنگی آموزش - ۹۶)
- ۱) گفت که با بال و پری، من پر و بالتم ندم / در هوس بال و پرش، بی‌پر و پرکنده شدم ۲) هر که شدت حلقه‌ی در، زود برد حقه‌ی زر / خاصه که در باز کنی، محرم دروازه شود
  - ۳) روی کسی سرخ نشد، بی مدد لعل لب / بی تو اگر سرخ بود از اثر غازه شود ۴) راز، نهان دار و خمش و خمشی تلخ بود / آن‌چه جگر سوزه بود باز جگر سازه شود

فصل هفتم (درس‌های ۱۴ و ۱۵)

ادبیات سال سوم

لغت

۱۴۱. با توجه به عبارات زیر معنی واژه‌های مشخص شده به ترتیب کدام است؟
- «زاهدان با سگ بازی نکنند و دست و جامه‌ی خود را از آسیب او صیانت واجب ببینند. بونصر نامه‌های رسیده را می‌فرستاد فرود سرای، به دست من و من به آغاجی خادم می‌دادم و خیرخیر جواب می‌آوردم. سلطان از آن‌جا که سطوت سلطنت است برنجید و گفت این طایفه‌ی خرّقه‌پوشان امثال حیوان‌اند و اهلیت و آدمیت ندارند. کبوتران جمله در دام افتادند و صیاد شادمان گشت و گرازان به تک ایستاد.»
- ۱) گزند، آرام آرام، هیبت، لیاقت، در کمین ایستاد
  - ۲) تماس، سریع، وقار، شایستگی، دوییدن آغاز کرد
  - ۳) تماس، پنهانی، شایسته، انسانیت، خرامید
  - ۴) صدمه، باسرعت، بزرگی، جوان‌مردی، خرامان دوید
۱۴۲. معنی درست همه‌ی کلمه‌های «خایب، دها، مکاس، وقیعت، اهمال» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
- ۱) ناامید-هوشمندی - چانه زدن-سرزنش-سستی کردن
  - ۲) ترسو-هوشمند-کیسه‌ی پول-بدگویی-سهل انگاری
  - ۳) ترسو-هوشمند-چانه زدن-سرزنش-سهل انگاری
  - ۴) ناامید-هوشمندی-کیسه‌ی پول-بدگویی-سستی کردن

املا

۱۴۳. در متن «هر که را سعادت ازلی یار باشد، مناصحت مخلصان و موعظت مشفقان را عزیز دارد و در کارها پیش از تأمل و تدبّر آغاز نکند و موضع حزم و احتیاط را ضایع نگذارد و اگر کسی را بخت مئونت نماید و ملازمت این سیرت دست دهد بر آن تحمید و صلت چشم نتوان داشت.» املا‌ی کدام واژگان غلط است؟
- ۱) نگزارد، موضع
  - ۲) مئونت، تأمل
  - ۳) مئونت، نگزارد
  - ۴) تأمل، موعظت
۱۴۴. در متن «اعیان شهر را حضور او موافق نمود و گفتند: شایسته‌ی عمارت این خطه اوست، هر چه که در مقام توکل ثبات قدم ورزد و آن را به صدق نیت قرین گرداند، ثمرات آن در دین و دنیا هر چه نزه‌تر بیاید. گفت: در میان شما بسیار کس به عقل و کفایت بر من، رجحان دارد؛ اما مُلک به عنایت ازلی و مساعدت روزگار و به معونت و مظاهرت یاران توان یافت.» املا‌ی کدام واژه غلط است؟
- ۱) معونت
  - ۲) عمارت
  - ۳) نزه تر
  - ۴) مظاهرت

تاریخ ادبیات

۱۴۵. همه‌ی موارد به‌جز گزینه‌ی ... درباره‌ی کتاب «کلیله و دمنه» صحیح است.
- ۱) اصل این کتاب هندی بوده که نصرالله منشی ترجمه‌ی پهلوی آن را به عربی برگردانده است.
  - ۲) این اثر مشتمل بر حکمت‌ها و معارف بشری است که به زبان تمثیل و در قالب داستان بیان می‌شود.
  - ۳) این کتاب یکی از کتب تعلیمی و در بردارنده‌ی آیات و روایات و اشعار فارسی و عربی است.
  - ۴) داستان‌های کتاب کلیله و دمنه از زبان حیوانات و به ویژه دو شغال نقل شده است.
۱۴۶. کدام گزینه از آثار منثور جامی است؟
- ۱) نفعات الانس - نقدالنصوص - سیح‌الابرار
  - ۲) نفعات الانس - نفعات الانس - لوايح و لوامع
  - ۳) نقدالنصوص - نفعات الانس - لوايح و لوامع
  - ۴) نفعات الانس - نفعات الانس - لوايح و لوامع

معنی و مفهوم

۱۴۷. مفهوم متن «حالی صواب آن باشد که جمله به طریق تعاون قوتی کنی تا دام از جای برگیریم که ره‌ایش ما در آن است. کبوتران فرمان وی بکردند و دام برکنند» با همه‌ی ابیات به استثنای بیت ..... تناسب دارد.
- ۱) مورچگان را جو بود اتفاق / شیر ژبان را بدراند پوست
  - ۲) به بارگاه تو چون باد را نباشد راه / کی اتفاق جواب سلام ما افتد
  - ۳) دو دست با هم اگر یک دلند در همه کار / هزار طعنه‌ی دشمن به نیم جو نخرند
  - ۴) حسنت به اتفاق ملاحظت جهان گرفت / آری به اتفاق جهان می‌توان گرفت
۱۴۸. مفهوم کنایی ضرب‌المثل «از ماست که بر ماست» در کدام بیت وجود ندارد؟
- ۱) کاملان از عیب خود بیش از هنر یابند فیض / بهره‌ی طاووس از پابیش از بال خود است
  - ۲) نیست خصمی آدمی را غیر خود چون عنکبوت / دام راه هر کسی از تار آمال خود است
  - ۳) می‌کند در راه خود دام گرفتاری به خاک / دیده‌ی هر کس که چون طاووس دنبال خود است
  - ۴) سرشکم آمد و عیبم بگفت روی‌به‌روی / شکایت از که کنم خانگی است غم‌آزم